

Bruxelles, den 27.5.2013
COM(2013) 308 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

Tilsynsrapport om forskningsaktiviteter inden for nuklear sikkerhed og sikring, der støttes af Euratomrammeprogrammet 2012-2013

{SWD(2013) 187 final}

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

Tilsynsrapport om forskningsaktiviteter inden for nuklear sikkerhed og sikring, der støttes af Euratomrammeprogrammet 2012-2013

1. Indledning

I henhold til artikel 6, stk. 1, i Det Europæiske Atomenergifællesskabs rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2012 +2013)¹, i det følgende benævnt RP7+2 forelægges der i begyndelsen af 2013 Rådet "*en særlig tilsynsrapport, som omhandler gennemførelsen af rammeprogrammets aktiviteter inden for nuklear sikkerhed.*"

Kommissionen har opfyldt sin rapporteringsforpligtelse ved at udarbejde denne rapport samt det vedlagte arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene². Denne rapport omfatter indirekte aktioner, som Kommissionens Generaldirektorat for Forskning og Innovation har gennemført, samt direkte aktioner udført af det Fælles Forskningscenter (JRC) og omhandler forskningsaktiviteter inden for nuklear sikkerhed og sikring samt strålingsbeskyttelse.

Forskning inden for nuklear sikkerhed har til formål at beskytte mennesker og miljø mod de skadelige virkninger ved ioniserende stråling. Forskningen vedrører hele spektret af forholdsregler fra design af nukleare anlæg til konstruktion og drift af disse samt endelig nedlukning, herunder bortskaffelse af radioaktivt affald.

Strålingsbeskyttelse omfatter beskyttelse mod og sikker anvendelse af ioniseret stråling, herunder ved medicinsk billedteknik og behandling samt ved anvendelse af bestrålingskilder til industriel radiografi.

Forskning inden for nuklear sikkerhed omfatter sikkerhedskontrol, opsporing og forebyggelse af spredning af kernevåben og opsporing af og reaktion på ondsindede handlinger, der involverer nukleare og radioaktive materialer, og disse emner behandles alene i de direkte aktioner, der varetages af JRC.

Desuden er det vigtigt at understrege, at Euratoms forskningsaktiviteter inden for nuklear sikkerhed og sikring ikke kun er rettet mod spørgsmål, der har at gøre med produktion af elektricitet, men også dækker anvendelse af ioniseret stråling til en bred vifte af applikationer inden for forskning, industri, sundhed og medicin.

2. VIGTIGSTE RESULTATER

Efter Fukushimaulykkerne i 2011 blev det generelle mål i Euratoms rammeprogram for nuklear forskning og uddannelse (2012-2013) justeret og målrettet mod nuklear sikkerhed og sikring.

Det vedhæftede arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene indeholder detaljerede oplysninger om de vigtigste forskningsaktiviteter, der blev iværksat gennem direkte og indirekte aktioner for at opfylde dette mål.

¹ Rådets afgørelse 2012/93/Euratom, EUT L 47 af 18.12.2012, s. 25-32.

² Staff Working Document (SWD(2013) 187 final) - Specific Monitoring Report on research activities for nuclear safety and security supported by the Euratom Framework Programme (2012 – 2013)

2.1. Forskningsamarbejde

De indirekte aktioner inden for forskning i nuklear fission omfatter følgende aktiviteter: Forvaltning af radioaktivt affald, reaktorsystemer, strålingsbeskyttelse, infrastrukturer, menneskelige ressourcer, mobilitet og uddannelse og tværgående aktioner.

Den sikkerhedsmæssige del af Euratomprogrammet blev allerede højt prioriteret under det forrige 7. rammeprogram (2007-2011), i det følgende benævnt RP7. Efter den omlægning, der blev vedtaget af Rådet i 2011, lagde Euratoms rammeprogrammer for 2012 og 2013 fuld vægt på nuklear sikkerhed. Som resultat heraf blev der brugt langt flere ressourcer på sikkerhedsaspekterne, som nåede op på mere end 90 % af ressourcerne til forskningsamarbejde, herunder internationalt samarbejde. Behovet for at sikre koordinering med andre ikke-nukleare og tværgående områder forklarer, hvorfor dette tal ikke nåede op på 100 %.

Hvad angår omfordelingen af ressourcer til de understøttede områder, har RP7+2 øget det relative omfang af støtte til infrastrukturer, menneskelige ressourcer og tværgående aktioner for at styrke den europæiske kapacitet til udvikling af grundlæggende viden om sikkerhed.

2.2. Direkte aktioner

JRC's hovedaktiviteter støtter både Kommissionen og medlemsstaterne i at opfylde deres forpligtelser i medfør af Euratomtraktaten på områderne håndtering af nukleart affald og indvirkning på miljøet, sikkerheden ved de nukleare anlæg og brændselskredsløbet og nuklear sikkerhed, sikkerhedsforanstaltninger og ikke-spredning. Der er ligeledes blevet gennemført tværgående aktiviteter såsom internationalt samarbejde, standardisering og faglig og erhvervsmæssig uddannelse under RP7 og RP7+2.

Der er blevet gennemført forsknings- og udviklingsaktiviteter inden for hvert emne. Der er leveret videnskabelige og tekniske data, og i særlige tilfælde er der ydet støtte til Euratompolitikken. Arbejdsprogrammet er blevet tilpasset for at bibeholde en god balance mellem videnskabelige resultater, projekter på foranledning af interessenterne og ad hoc-støtte til politikker.

Som opfølgning på de omlægninger, der allerede blev foretaget i 2011 som en omgående reaktion på Fukushimaulykken, blev der sat øget fokus på JRC's nukleare sikkerhedsaktiviteter i 2012 og 2013. For eksempel blev det prioriteret højt at støtte en fagfælle vurdering af stresstests for EU's kernekraftværker. JRC har ligeledes iværksat en aktivitet vedrørende modeller af nukleare ulykker og håndtering af alvorlige ulykker for at bidrage til EU's og IAEA's forskningsaktiviteter efter Fukushima på dette område.

På sikkerhedsområdet blev det prioriteret højt at bidrage til gennemførelsen af EU's CBRN-handlingsplan (kemisk, biologisk, radiologisk og nuklear sikkerhed) samt at støtte GD DEVCO i oprettelsen af CBRN-ekspertisecentre uden for EU.

Desuden var forskning i nedlukning af kernekraftværker en del af JRC's nukleare aktiviteter med hovedvægt på faglig og erhvervsmæssig uddannelse. Dette JRC-initiativ fik bred opbakning fra Europa-Parlamentet.

3. KONKLUSION

Efter hændelserne i Fukushima i marts 2011 vurderede Rådet, at Euratomforskningen inden for nuklear fission skulle fokusere mere på sikkerheds- og sikringsaspekterne. Arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, der er vedlagt denne rapport, viser, at denne omlægning af forskningsindsatsen også reelt har fundet sted under Euratomprogrammet for 2012-2013.